

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Володимира Даля**

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до виконання контрольних робіт з дисципліни
«Захист прав людини в період збройних конфліктів»
(для студентів 1 курсу заочної форми навчання
ОС магістр спеціальності 081 «Право»)**

До друку, у світ дозволяю

Проректор _____
Протокол № _____ від _____ 2025р.

Укладачі

**Любов КОТОВА
Юлія ІВЧУК
Борис РОЗОВСЬКИЙ
Олена АРСЕНТЬЄВА
Галина ТАТАРЕНКО**

*Весь цифровий і фактичний матеріал
Бібліографічні відомості перевірені.
Написання одиниць відповідає стандартам*

Київ 2025

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Володимира Даля**

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до виконання контрольних робіт з дисципліни
«Захист прав людини в період збройних конфліктів»
для студентів 1 курсу заочної форми навчання
ОС магістр спеціальності 081 «Право»)**

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри
правознавства
Протокол № 9 від 20.02.2025р.

Київ 2025

УДК [341.1; 341.3; 342.7]

Методичні вказівки до виконання контрольних робіт з дисципліни «Захист прав людини в період збройних конфліктів» (для студентів 1 курсу заочної форми навчання ОС магістр спеціальності 081 «Право». Укладачі: Л.В. Котова, Ю.Ю. Івчук, Б.Г. Розовський, О.С. Арсентьєва, Г.В. Татаренко. – Київ: Вид-во Східноукр. нац. ун-та ім. В.Даля, 2025. – 42 с.

Методичні вказівки містять перелік завдань для виконання контрольної роботи з вибіркової дисципліни «Захист прав людини в період збройних конфліктів» (для студентів 1 курсу заочної форми навчання ОС магістр спеціальності 081 «Право»). У кожному варіанті контрольної роботи сформульовані основні теоретичні питання, які мають бути висвітлені; містяться практичні завдання та кейси; поданий список рекомендованих джерел.

Укладачі: Л.В. Котова, к.ю.н., проф.
Ю.Ю. Івчук, д.ю.н., проф.
Б.Г. Розовський, д.ю.н., проф.
О.С. Арсентьєва, к.ю.н., проф.
Г.В. Татаренко, к.ю.н., проф.

Відповідальний за випуск: к.і.н., доц. Антоненко М.І.

Рецензент Капліна Г.А., к.ю.н., доц.

Вивчення вибіркової юридичної дисципліни «Захист прав людини в період збройних конфліктів» (для студентів 1 курсу заочної форми навчання ОС магістр спеціальності 081 «Право») наразі викликано об'єктивними чинниками, що вливають на українські та світові реалії.

По-перше, світова спільнота, стикаючись з реально існуючими конфліктами, дійшла необхідності обмеження насильства, використовуючи увесь можливий інструментарій - договори, угоди, конвенції, що визначають права й обов'язки, так звані правила ведення війни, або збройного конфлікту що регулюються принципами і нормами.

По-друге, вивчення міжнародного права прав людини (МППЛ) сприяє подальшій успішній реалізації цих норм та їх ефективності. Крім того, вивчення курсу з захисту прав людини та міжнародного гуманітарного права надає можливість розвинути набуті раніше як загальні, так і спеціальні компетентності, зокрема здатність працювати в міжнародному контексті, здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, здатність аналізувати та оцінювати вплив Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини на розвиток правової системи та правозастосування в Україні, здатність оцінювати взаємодію міжнародного права та міжнародних правових систем з правовою системою України тощо.

По-третє, вважаємо за необхідне акцентувати увагу на спеціальній підготовці студентів-правників з питань захисту прав та свобод людини у період збройних конфліктів з огляду на регіональний контекст - Схід України, де на сьогодні є найбільша потреба у правниках, які мають фахові знання та навички надання правових консультацій особам, які постраждали від збройної агресії РФ, набутті знань з міжнародного права та міжнародного гуманітарного права, що сприятиме кращому розумінню та вирішенню гуманітарних проблем під час збройних конфліктів, при здійсненні діяльності в міжнародних та/або гуманітарних організаціях, на

відповідних посадах в органах судової влади, під час роботи з надання безоплатної правової допомоги тощо.

Мета методичних вказівок - надання студентам допомоги в найбільш повному оволодінні матеріалом з курсу «Захист прав людини в період збройних конфліктів», у набутті навичок самостійної роботи з нормативною та науковою літературою, навичок практичного застосування міжнародних норм, у виробленні вміння аргументовано (з посиланнями на нормативно-правові норми та інші джерела), логічно й послідовно викладати матеріал, обґрунтовувати та відстоювати власну позицію.

Завдання вивчення курсу:

- засвоєння студентами основних теоретичних положень, що відносяться до питань від зародження ідеї до формування вчення про права людини; визначення поняття та класифікація (покоління прав) прав людини; з'ясування сутності інститутів міжнародного права прав людини (МППЛ) тощо;

- з'ясування системи джерел МППЛ та сфери дії права прав людини (екстериторіальне застосування міжнародного права прав людини);

- з'ясування процесу правової реалізації міжнародних норм про збройні конфлікти;

- ознайомлення з особливостями захисту прав людини під час збройних конфліктів, з судовими та несудовими механізмами захисту прав людини;

- ознайомлення з юрисдикцією Європейського суду з прав людини та впливом його норм на національне право держав-членів;

- з'ясування співвідношення права прав людини (ППЛ) та міжнародного гуманітарного права;

- набуття навичок аналізу міжнародних нормативно-правових актів та інших документів у сфері захисту прав людини;

- з'ясування особливостей забезпечення прав людини на тимчасово окупованих територіях;

- набуття студентами певних практичних навичок з розуміння та вживання основних понять МГП; дії у часі норм МГП; статусу «комбатантів», «військовополонених», «злочинців без захисту МГП» та ін.; розуміння щодо порушення прав людини відповідно до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та Протоколів до неї, застосування норм ЄКПЛ, Протоколів до неї та практики ЄСПЛ.

Однією з важливих форм контролю самостійного оволодіння студентом навчальним матеріалом, теоретичними та практичними знаннями є виконання контрольної роботи, що дозволяє глибше зрозуміти сутність курсу та поглибити знання щодо сутності прав людини та гуманітарних проблем під час збройних конфліктів; з'ясувати механізми, які застосовані в міжнародному праві прав людини та МГП та стануть у нагоді і в інших галузях права; проаналізувати особливості принципів права прав людини та МГП, таких як, наприклад, різниця між цивільними особами і комбатантами, принцип пропорційності; застосувати норми ЄКПЛ, Протоколів до неї та практики ЄСПЛ при захисті порушених прав тощо.

В ході виконання контрольної роботи студент має продемонструвати здатність застосовувати знання щодо завдань, принципів і доктрин різних галузей національного та міжнародного права; знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм національного та міжнародного права, судової практики, у тому числі, практики ЄСПЛ; вміння вільно орієнтуватися у професійному інформаційному просторі тощо.

Варіант роботи обирається залежно від номера студента у журналі академічної групи. Зміна варіанту допускається тільки за узгодженням з викладачем.

Кожне завдання контрольної роботи є актуальним теоретичним та/або практичним питанням, що у сукупності акцентують увагу на найбільш суттєвих моментах захисту прав людини в період збройних конфліктів. Відповідь на кожне питання має складатися із самостійного викладу відповідних теоретичних положень з розкриттям їх проблемного поля та сучасного стану вирішення, як на науковому, так і законодавчому рівні, з обов'язковими посиланнями на літературні джерела та використані міжнародні, регіональні та національні нормативно-правові акти.

Виконання контрольної роботи слід починати з глибокого вивчення літератури і нормативно-правових актів, особливо теоретичних положень Конституції України, Загальної декларації прав людини, Міжнародного пакту про громадянські і політичні права; Факультативного протоколу до Міжнародного пакту про громадянські та політичні права, Другого Факультативного протоколу до Міжнародного пакту про громадянські і політичні права, що стосується скасування смертної кари, Міжнародного пакту про економічні, соціальні і культурні права, Міжнародної конвенції про ліквідацію всіх форм расової дискримінації, Міжнародної конвенції про захист прав всіх трудящих-мігрантів та членів їх сімей, Конвенції Організації Об'єднаних Націй про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок, Конвенції про права дитини, Факультативного протоколу до Конвенції про права дитини щодо участі дітей у збройних конфліктах, Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, Європейської конвенції з прав людини, Додаткових протоколів до Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод (№ 1, 4, 6, 7, 11, 12, 13, 14 та 16 див. https://www.echr.coe.int/Documents/Convention_UKR.pdf), міжнародних договорів та міжнародних звичаїв, Женевських конвенцій (ЖК) I-IV до яких приєдналися всі без винятку держави світу. Договори у сфері захисту жертв збройних конфліктів Женевська конвенція про поліпшення долі поранених і хворих у діючих арміях від 12

серпня 1949 р. (ЖК I); Женевська конвенція про поліпшення долі поранених, хворих і осіб, що зазнали корабельної аварії, зі складу збройних сил на морі від 12 серпня 1949 р. (ЖК II); Женевська конвенція про поводження з військовополоненими від 12 серпня 1949 р. (ЖК III); Женевська конвенція про захист цивільного населення під час війни від 12 серпня 1949 р. (ЖК IV); Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 р., що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів, від 8 червня 1977 р. (ДП I); Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 р., що стосується захисту жертв збройних конфліктів неміжнародного характеру, від 8 червня 1977 р. (ДП II); Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 р., що стосується прийняття додаткової відмітної емблеми, від 8 грудня 2005 р. (ДП III); Конвенція про права дитини, Нью-Йорк, 20 листопада 1989 р.; Факультативний протокол до Конвенції про права дитини, що стосується участі дітей у збройному конфлікті, Нью-Йорк, 25 травня 2000 р. тощо.

Теоретичну частину контрольної роботи можливо виконувати у вигляді:

а) письмової відповіді на запитання, з обов'язковим оформленням посилань на джерела інформації та списку літератури. Обсяг відповіді має відповідати повному розкриттю змісту питання;

б) презентації Power Point/Google презентацій, з обов'язковим оформленням списку літератури та за необхідністю посилань на джерела інформації. Кількість слайдів презентації має відповідати повному розкриттю змісту питання (мова українська та англійська);

в) тез на конференцію за актуальною тематикою у рамках курсу, яка визначається спільно з викладачем. Обсяг тез – до 7 сторінок (див. вимоги відповідної конференції);

г) есе за актуальною тематикою у рамках курсу, що має містити індивідуальні аргументовані думки та враження за обраним питанням. Обсяг має відповідати повному розкриттю змісту питання.

Теоретична частина має на увазі самостійну творчу роботу студента, що передбачає вільне володіння та застосування спеціальної юридичної і наукової термінології, обов'язкові посилання на джерела, які були використані під час написання роботи, власні висновки.

При виконанні теоретичної частини роботи необхідно скласти план роботи, в лаконічній формі висвітлити поставлене питання згідно з методичними вказівками. При розкритті питання слід конкретно описувати задану тему, не відхилятися від неї, не допускати надмірного цитування нормативних актів, виклад питання має бути логічним, носити закінчений характер та мати власні узагальнення та висновки. При виконанні теоретичної частини бажано використовувати приклади практичного застосування норм або судових рішень щодо захисту прав людини в період збройних конфліктів, обґрунтовувати відповідь посиланнями на відповідні національні чи міжнародні нормативно-правові акти, судову практику, практику ЄСПЛ, сучасні наукові концепції, європейський та міжнародно-правовий досвід тощо.

Виконання практичних завдань у кожному варіанті має на меті перевірку результативності отриманих студентом знань в ході опрацювання лекційного матеріалу та самопідготовки, набуття студентами навичок практичного застосування основних теоретичних положень, міжнародних нормативних актів, нормативних актів України, судової практики, у тому числі практики ЄСПЛ тощо.

Наступним кроком підготовки контрольної роботи є складання та оформлення бібліографії (списку літератури) з питань зазначених у темі контрольної роботи, яка була використана і повинна включати в себе публікації навчального характеру, а також сучасні наукові роботи і перелік відповідних нормативно-правових актів.

Звертаємо вашу увагу на те, що з метою запобігання та виявлення плагиату у роботах студентів, розвитку навичок коректної роботи із джерелами інформації та впровадження практики належного цитування, дотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань, активізації самостійності й індивідуальності при створенні авторського твору і відповідальності за порушення загальноприйнятих правил цитування та відповідно до положень Закону України «Про вищу освіту» щодо академічної доброчесності, Методичних рекомендацій для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності (<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-650729-18#Text> або https://moodle.snu.edu.ua/pluginfile.php/216177/mod_resource/content/1/Methods_2019%20%20Final.pdf), Кодексу академічної етики Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля (https://snu.edu.ua/docs/univer/kodeks_academ_etyku_snu.pdf), Фундаментальних принципів академічної доброчесності (https://moodle.snu.edu.ua/pluginfile.php/216178/mod_resource/content/1/Fundamental_Values_version_in_Ukrainian.pdf) та Положення про запобігання та виявлення академічного плагиату в СНУ ім. В. Даля за посиланням: <https://snu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/Polozhennya-pro-akademichnyj-plagiat-2018.pdf>. З огляду на вищевикладене контрольна робота буде перевірена на унікальність тексту засобами AntiPlagiarizm.net. Перед поданням роботи на перевірку ви можете перевірити її самостійно на E-Campus за посиланням: <http://mdl.snu.edu.ua/course/index.php?categoryid=2>.

Обсяг роботи - 15-20 сторінок (шрифт Times New Roman, 14-м кеглем, міжстрочний інтервал 1,5). Параметри тексту: шрифт 14; поля – 20 , 20 , 20 , 10; інтервал рядків – 1,5.

Використані джерела – не менше 10, бажане використання монографічних та наукових статей, розміщених у курсі у вкладці «Література». Обов'язковим є посилання на використані джерела.

Оформлення титульного аркушу контрольної роботи у Додатку А.

Рекомендується використання таких джерел.

Базові джерела

1. Конституція України від 28.06.1996 // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1996. - № 30. - ст. 141.
2. Загальна декларація прав людини [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text
3. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text
4. Факультативний протокол до Міжнародного пакту про громадянські та політичні права [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_086#Text
5. Другий Факультативний протокол до Міжнародного пакту про громадянські і політичні права, що стосується скасування смертної кари [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_187#Text
6. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042#Text
7. Міжнародна конвенція про ліквідацію всіх форм расової дискримінації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_105#Text
8. Міжнародна конвенція про захист прав всіх трудящих-мігрантів та членів їх сімей [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_203#Text
9. Конвенція Організації Об'єднаних Націй про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_207#Text
10. Конвенція про права дитини [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text
11. Факультативний протокол до Конвенції про права дитини щодо участі дітей у збройних конфліктах [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_795#Text
12. Європейська конвенція з прав людини [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.echr.coe.int/Documents/Convention_UKR.pdf

13. Женевська конвенція про поліпшення долі поранених і хворих у діючих арміях [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_151#Text
14. Конвенція про поліпшення долі поранених, хворих та осіб, які зазнали корабельної аварії, зі складу збройних сил на морі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_152#Text
15. Женевська конвенція про поводження з військовополоненим [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_153#Text
16. Конвенція про захист цивільного населення під час війни [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_154#Text
17. Статут ООН [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_010#Text
18. Кримінальний кодекс України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
19. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 р. // *Голос України*. - 2012. - 19 травня (№ 90-91).
20. Інструкція про порядок виконання норм міжнародного гуманітарного права у Збройних Силах України затверджена Наказом Міністерства оборони України від 23.03.2017 № 164/ - <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0704-17>
21. Про доступ до судових рішень: Закон України від 22.12.2005 № 3262-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws>. – Інформація з екрану.
22. Жаровська І.М. Міжнародне гуманітарне право: [Навчальний посібник] / Жаровська І.М.-К.: Атіка, 2010.- 309с.
23. Міжнародне гуманітарне право. Довідник для журналістів / М.М. Гнатівський, Т. Р. Короткий, Н. В. Хендель. – 2-ге вид., доповн. – Одеса : Фенікс, 2015. – 92 с.
24. Пронюк Н.В. Міжнародне гуманітарне право [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://pidruchniki.com/1584072020653/pravo/su>
25. Рудюк С.П. Міжнародне гуманітарне право. Конспект лекцій / С.П. Рудюк. – К.: МО України, 2004. – 201 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://loippo.lviv.ua/files/2013/Metodyka/Pravo/E-book/Rudiuk-Gum-pravo.pdf>

Допоміжні джерела

1. Андрейченко С.С. Концепція атрибуції поведінки державі в міжнародному праві : монографія / С.С. Андрейченко ; Нац. ун-т "Одес. юрид. акад.". – Одеса : Фенікс, 2015. – 570с.
2. Аношина Н. Т. Сучасні засоби ведення війни / Н. Т. Аношина // Право України. – 2009. – №10. – С. 141-145.
3. Антонович, М. Міжнародне право : навч. посіб. / Мирослава Антонович. – К. : Юрінком Інтер, 2011. – 379 с.
4. Анцелевич Г.А. Международное морское торговое право : учеб. пособие для студ. вузов / Г. А. Анцелевич. – К. : Слово, 2003. – 559 с.
5. Аракелян М. Р. Захист прав людини під час збройних конфліктів та сучасні технології: виклики та шляхи вирішення / М. Р. Аракелян // «Права людини в період збройних конфліктів» : Міжнар. наук.-практич. конф., присвяч. 75-річчю прийняття Женевських конвенцій про захист жертв війни 1949 року та Міжнародному дню прав людини, зб. матер. конф. (1 листоп., 2024 р., м. Одеса) / відп. ред. С. В. Ківалов. – Одеса : НУ «ОЮА», 2024. – С. 5-10. Режим доступу: <https://hdl.handle.net/11300/28954>
6. Базов В.П. Воєнні злочини / В.П. Базов.–К.: Юрінком Інтер, 2008.– 328с.
7. Баймуратов М. О. Міжнародне публічне право : підручник / М. О. Баймуратов. – Одеса : Одіссей, 2009. – 704 с.
8. Баймуратов М.О. Міжнародне право. – Х.: Одіссей, 2002. –672 с.
9. Блажкевич Ю. Міжнародно-правові примусові заходи як особливий засіб реалізації відповідальності держав: теоретичні проблеми, особливості, перспективи й тенденції застосування / Ю. Блажкевич // Юридична Україна : Щомісячний правовий часопис. – 2009. – №2. – С. 99-101.
- 10.Болонка С.А. Засоби та методи ведення збройного конфлікту/ С.А. Болонка //Українське право.–№3.–2009.–С. 23-28.
- 11.Буроменський М.В., Кудас І.Б., Маєвська А.А., Семенов Б.С, Стешенко В.С. Міжнародне право: Навч. посібник / М.В. Буроменський (заг. ред.). – К.: Юрінком Інтер, 2005. – 336 с.
- 12.Буткевич В.Г., Войтович С.А., Григоров О.М., Заблоць-ка Л.Г., Задорожній О.В. Міжнародне право: Основні галузі: Підручник для студ. вищих навч. закл. за спец. "Міжнародне право", "Міжнародні відносини" / В.Г. Буткевич (ред.). – К.: Либідь, 2004. –814 с.
- 13.Буткевич В.Г., Мицик В.В., Задорожній О.В. Міжнародне право. Основи теорії: Підручник для студ. вищ. навч. закладів за спец. "Міжнародне право", "Міжнародні відносини" / В.Г. Буткевич (ред.). – К.: Либідь, 2002. – 608 с.
- 14.Буткевич О.В. Права людини // Українська дипломатична

енциклопедія: У 2-х т./Редкол.:Л. В. Губерський (голова) та ін. – К.: Знання України, 2004 – Т.2 – 812с.

15.Волченко А. Права людини // Політична енциклопедія. Редкол.: Ю. Левенець (голова), Ю. Шаповал (заст. голови) та ін. – К.: Парламентське видавництво, 2011. – 604с.

16.Георгіца А.З., Чикурлій С.О. Міжнародне публічне право: Навч.- метод, посіб. / Чернівецький національний ун-т ім. Юрія Федьковича. – Чернівці: Рута, 2002. – 175 с.

17.Гуменюк Б.І. Сучасна дипломатична служба : навч. посібник для студ. гуманіт. спец. вищих навч. закл. / Б. І. Гуменюк, О. В. Щерба. – К. : Либідь, 2001. – 254 с. – Бібліогр.: с. 198-200.

18.Дахно І.І. Міжнародне економічне право : навч. посіб. для студентів ВНЗ / І.І. Дахно. – 3-тє вид., перероб. і допов. – Київ : Центр учбової літератури, 2009. – 303 с. – Бібліогр.: с. 295-296.

19.Дмитрієв А.І. Міжнародне публічне право : навч. посіб. / А.І. Дмитрієв, В.І. Муравйов ; відп. ред. Ю.С. Шемшученко, Л.В. Губерський ; Київський ун-т права, Інститут міжнародних відносин Київського національного ун-ту ім. Тараса Шевченка. – К. : Юрінком Інтер, 2000. – 638 с.

20.Дмитрієв А.І., Муравйов В.І. Міжнародне публічне право: Навч. посіб. / Київський ун-т права; Інститут міжнародних відносин Київського національного ун-ту ім. Тараса Шевченка / Ю.С. Шемшученко (відп. ред.), Л.В. Губерський (відп. ред.). –Стереотип, вид. – К.: Юрінком Інтер, 2001. – 638 с.

21.Довідник з міжнародно-правових актів щодо засад демократії і прав людини. – К. : МО України, 2001. – 191 с.

22.Дрьоміна Н.В. Юрисдикція міжнародних кримінальних судів і трибуналів : монографія / Н.В. Дрьоміна ; ОНЮА. – Одеса : Фенікс, 2006. – 223 с.

23.Дубицкий А.Е. Медицина катастроф / А.Е. Дубицкий, И.А. Семенов, Л.П. Чепкий. – К. : Здоров'я, 1993. – 464 с. 2. Охорона праці та безпека життєдіяльності населення у надзвичайних ситуаціях / [Кочін І.В., Черняков Г.О., Сидоренко П.І. та ін.]. – К. : Здоров'я, 2005. – 432 с.

24.Задорожній О.В. Порушення агресивною війною Російської Федерації проти України основних принципів міжнародного права : монографія / О. В. Задорожній; Укр. асоц. міжнар. права, Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, Ін-т міжнар. відносин. – Київ : К.І.С., 2015. – 712 с.

25.Звичаєві норми міжнародного гуманітарного права / передм. Т.Р.Короткий, Є.В. Лук'янченко ; вступ. стаття М.М. Гнатівський. – Одеса : Фенікс, 2017. – 40 с.

26.Іващенко В. Проблеми відповідальності за міжнародні злочини та злочини міжнародного характеру / В. Іващенко // Юридичний журнал. – 2008. – №6. – С. 44-48

27.Карпенко М. Міжнародне гуманітарне право. Відповідальність за його порушення / М. Карпенко // Військо України.– 2008.– №7– С. 8-9.

28.Касинюк О. Проблемні аспекти міжнародного права / О. Касинюк // Право України: Юридичний журнал. – 2007. – №3. – С. 144-147.

29.Климчук Ю.В. Застосування міжнародного гуманітарного права в ситуаціях внутрішніх збройних конфліктів // Вісн. Нац. ун-ту внутр. справ. – Вип. 1. – Харків.: Нац. ун-т внутрішніх справ, 2011. – С. 284-289.

30.Климчук Ю.В. Поняття «збройний конфлікт» // Актуальні проблеми формування правової держави в Україні (До 55-ї річниці Конвенції про захист прав людини та основних свобод): Тези доп. та наук. Повід. Всеукр. наук.-практ. конф. молодих учених / За ред. М.І. Панова. – Харків: Нац. юрид. акад. України, 2010. – С. 204-206.

31.Коваленко Г. Цивільна оборона: Конспект лекцій для студентів денної і заочної форм навчання/ Григорій Коваленко, Едуард Матицин, Федір Мусіяченко; М-во освіти і науки України, Харківський національний економічний університет. – Х.: Инжек, 2005. – 254 с.

32.Кошелев А.А. Медицина катастроф. Теория и практика: Учеб. Пособие. / А.А. Кошелев. – Санкт-Петербург : ЭЛБИ-СПб, 2006. – 320 с. 35. Кочін І.В. Медицина катастроф: Виробниче видання / І.В. Кочін, Г.О. Черняков, П.І. Сидоренко ; За ред. І.В. Кочіна. – К. : Здоров'я, 2008. – 724 с.

33.Крахмальова К.О. Індивідуальна кримінальна відповідальність за порушення норм міжнародного гуманітарного права щодо захисту культурних цінностей / К.О. Крахмальова //Наукові записки. Том 53. Юридичні науки, 2009.– С.160-162.

34.Лагутенко В.Г. Проблеми міжнародного права/ В.Г. Лагутенко//Життя і право.–2004.–№3.– С.12-14.

35.Мацко А.С. Міжнародне право: Навч. посіб. / Міжрегіональна академія управління персоналом. – К.: МАУП, 2005. – 216 с.

36. Медицина катастроф / [Г.О. Черняков, І.В. Кочін, П.І. Сидоренко та ін.] // Підручник. – Київ : Здоров'я, 2002. – 352 с

37.Методичні вказівки до виконання контрольних робіт з дисципліни «Міжнародне гуманітарне право» для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр», за освітньою програмою (спеціальністю) 081 «ПРАВО» денної та заочної форм навчання. Укладачі: Татаренко Г.В., Котова Л.В., Арсентьева О.С. – Сєверодонецьк: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2022. – 33 с.

38.Методичні вказівки до виконання контрольних робіт з дисципліни «Право Європейського союзу та міжнародний захист прав людини» для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр», за освітньою програмою (спеціальністю) 081 «ПРАВО» заочної форм навчання. Укладачі: Татаренко Г.В., Мезеря О.А. – Київ: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2024. – 76 с. <https://dspace.snu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/f111d39c-7f32-4a8e-b595-89b9f7bfd711/content>

39.Міжнародне гуманітарне право: Підручник / Репецький В.М., Лисик В.М. – К., 2007. – 467 с.

40.Міжнародне право / під ред. А. А. Ковальова, С. В. Черниченко. С. 788-831

41.Міжнародне право. Основні галузі : Підручник для студ. вищих навч. закл., що навчаються за спец. "Міжнародне право", "Міжнародні відносини" / В. Г. Буткевич [та ін.] ; ред. В. Г. Буткевич. – К. : Либідь, 2004. – 814 с.

42.Моніторингова місія ООН з прав людини в Україні. Захист цивільних осіб під час збройного конфлікту — січень 2025 року. 11 лютого 2025 року. URL: <https://ukraine.ohchr.org/uk/Protection-of-Civilians-in-Armed-Conflict-January-2025>.

43.Папікян А. Міжнародне гуманітарне право і дотримання його норм під час ведення бойових дій та участі у миротворчих операціях. //Армія України, 2000. – 22 серпня. – С. 5 – 8.

44.Пашинна Л. Міжнародно-правовий захист прав людини під час збройних конфліктів у історичній ретроспективі // *Слово Національної школи суддів України*. 2024. № 2 (47). С. 68–81. DOI: 10.37566/2707-6849-2024-2(47)-6. URL:

https://slovo.nsj.gov.ua/images/pdf/2024_2_47/06pashynna.pdf.

45.Повар Ю.В. Міжнародне гуманітарне право і зброя масового знищення // Пробл. законності. – Вип. 48: Респ. міжвідом.наук. зб. / Відп. ред. В.Я. Тацій. – Харків: Нац. юрид. акад. України, 2010. – С. 205-210.

46.Права людини в період збройних конфліктів : збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 25-річчю Національному університету «Одеська юридична академія» (м. Одеса, 18 листопада 2022 р.). Одеса. 2022. 665 с.

47.Право війни. Порадник для командного складу Збройних Сил України / За ред. В.П. Базова. – К.: Поліграфкнига, 1997. – 111 с.

48.Примаков К. Ю., Бідняк С. С. Міжнародний захист прав людини під час збройних конфліктів // *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. № 2. С. 417–420. DOI: [10.24144/2788-6018.2023.02.72](https://doi.org/10.24144/2788-6018.2023.02.72).

49.Радиш Я.Ф. Міжнародне гуманітарне право як джерело права у збройних силах України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.investplanning.com.ua/pdf/13_2013/26.pdf

50.Ситняківська С. Права людини під час війни, збройного конфлікту [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://epriNotes.zu.edu.ua/23743/1/%D0%A1%D0%B8%D1%82%D0%BD%D1%8F%D0%BA%D1%96%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0_%D0%A1..PDF

51.Стасюк С. Міжнародне гуманітарне право у контексті правового регулювання збройних конфліктів / С. Стасюк // Право України. – 2009. – № 5. – С. 132-136.

52.Степченко Д.О., Татаренко Г. В. Захист прав військовополонених з урахуванням гендерних аспектів: міжнародні стандарти та практика України. Актуальні проблеми права: теорія і практика : збірник наукових праць. Київ: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2024. № 2 (48). С.262-273. DOI: <https://doi.org/10.33216/2218-5461/2024-48-2-262-273>

53.Татаренко Г. В., Татаренко Д. В. Особливості правового регулювання соціально-трудова права людини на тимчасово окупованих територіях України. Актуальні проблеми права: теорія і практика : збірник наукових праць. Київ: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2024. № 2 (48). С.249-261. DOI: <https://doi.org/10.33216/2218-5461/2024-48-2-249-261>

54.Татаренко Г.В., Котова Л.В. Проблеми імплементації норм міжнародного гуманітарного права щодо правового статусу військовополонених // Центральноукраїнський вісник права та публічного управління. 2023. № 3. URL: <http://cuj.dnuvs.ukr.education/index.php/cuj/article/view/25>. DOI: [10.32782/cuj-2023-3-9](https://doi.org/10.32782/cuj-2023-3-9)

55.Українська революція гідності, агресія РФ і міжнародне право : [монографія] / Укр. асоц. міжнар. права ; [Антонович М. М. та ін. ; упоряд. і заг. ред. Задорожній О. В.]. – Київ : К.І.С, 2014. – 1013 с.

56. Чаплик В.В. Медицина надзвичайних ситуацій : підруч. для студ. вищ. мед. навч. заклад. / В.В. Чаплик, П.В. Олійник, С.Т. Омельчук. – Вінниця: Нова Книга, 2012. – 352 с.

57.Черкес М. Ю. Міжнародне право : підручник / М. Ю. Черкес. – 6-те вид., випр. і доповн. – К. : Знання, 2011. – 397 с.

Інформаційні ресурси

1. Інформаційна система «Законодавство України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>.
2. Офіційний веб-сайт Міністерства юстиції [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://minjust.gov.ua/>
3. Офіційний веб-портал «Судова влада» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://court.gov.ua/>
4. Офіційний веб-сайт Офісу Генерального прокурора [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.gp.gov.ua/>
5. Офіційний веб сайт Міністерства внутрішніх справ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mvs.gov.ua/>
6. Council of Europe [Електронний ресурс]. – Режим доступу: HELP <http://help.elearning.ext.coe.int/>
7. Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету ім.. Тараса Шевченка [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.library.univ.kiev.ua
8. Наукова бібліотека Національного університету “Києво–Могилянська академія” [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukma.kiev.ua/ukmalib>
9. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>
10. Наукова Бібліотека СНУ ім. Володимира Даля [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://library.snu.edu.ua>
11. Національна Парламентська бібліотека України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.nplu.kiev.ua/>
12. Рішення щодо України, винесені Європейським Судом з прав людини [Електронний ресурс] // Сайт Міністерства юстиції України. – Режим доступу: <https://minjust.gov.ua/m/rishennya-schodo-ukraini-vineseni-evropeyskim-sudom-z-prav-lyudini>
13. Центр розвитку українського законодавства [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ulde.kiev.ua/news.php>
14. Юридичний факультет СНУ ім. В. Даля [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://pravo-snu.com.ua/>
15. Юридична клініка «PRO BONO» при юридичному факультеті СНУ ім. В. Даля [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://pravo-snu.com.ua/clinic/>

Варіант 1.

Теоретична частина

1. *Права людини як першоджерело права, їх поняття та класифікація.*

2. *Принципи та сфера застосування міжнародного гуманітарного права.*

Практична частина

1. Скласти таблицю: «право Гааги» та «право Женеви», їх зміст.

2. *Практичний кейс: порушення прав відповідно до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та Протоколів до неї.*

ФАКТИ І ОБСТАВИНИ СПРАВИ

1. Починаючи з 2016, триває збройний конфлікт на території держави Океанія. Органами державної влади втрачено контроль над частиною території. Ця частина території ефективно контролюється збройними силами держави Дубова.

2. Пан Петренко Володимир, громадянин держави Океанія, народився в 1992 році й мешкає в м. Ясино.

3. Він стверджує, що є законним власником земельної ділянки (державний акт на право власності №1071), яка знаходиться в селі Морському, на території непідконтрольній державі Океанія. Він також зауважив, що володіє двоповерховим будинком, побудованим на вищезазначеній ділянці. Пан Петренко заявляє, що згаданий будинок був оснащений та обставлений і регулярно використовувався ним та його родиною у вихідні. У літній час родина у цьому будинку мешкала майже постійно.

4. Пан Петренко Володимир зауважив, що з липня 2016 року збройний конфлікт та безпосередньо наявність збройних сил держави Дубова, унеможливили доступ до його власності, тобто володіння й користування нею, а також її подальше облаштування. Крім того, пан Петренко Володимир стверджує, що існують докази того, що його будинок лишається в розпорядженні військових формувань держави Дубова.

СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ СТАТТІ 8 КОНВЕНЦІЇ

5. Заявник у своїй заяві скаржився на втручання в право на повагу до його житла, що порушує положення статті 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

6. Заявник зазначив, що оскаржуваний будинок був його житлом і що одного дня він збирався там оселитися на постійній основі. Він зауважив, що він, його дружина та діти використовували цей будинок постійно, не лише як дачний будинок або місце для відпочинку, а як звичайне житло. Заявник звернув увагу на те, що через близькість дому до Ясино, він особисто вважав його житлом і приїжджав туди, щоб побути в затишку і обдумати ділові питання. Крім того, він зазначив, що його родина постійно використовувала будинок, коли запрошувала в гості родичів та друзів, а також іноземних і місцевих ділових партнерів. Він зауважив, що цей будинок в Морському був справжнім житлом у будь-якому розумінні цього слова.

7. Нарешті, заявник відзначив, що його житло контролюється та використовується представниками збройних сил держави Дубової. Таким чином, він зазначив, що постійна неможливість дістатися до житла та скористатися житлом через те, що будинок використовується збройними силами Дубової, представляє собою триваюче порушення його права на повагу до житла.

СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ СТАТТІ 1 ПЕРШОГО ПРОТОКОЛУ ДО КОНВЕНЦІЇ

8. Заявник стверджує, що триваюча заборона доступу до його власності на сході держави Калинової і, як результат, втрата контролю над нею, є порушенням статті 1 Першого протоколу до Конвенції.

Як Ви вважаєте, чи відбулось порушення прав пана Гриценка на повагу до житла та права на захист власності. Якщо так, то якою з держав? Відповідь обґрунтуйте, посилаючись на практику ЄСПЛ.

Обидві держави є учасницями Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Варіант 2.

Теоретична частина

1. *Сучасна концепція прав людини*
2. *Міжнародне гуманітарне право: поняття, генеза, джерела.*

Практична частина

1. Сформулюйте правила ведення війни та захисту мирного населення. Декларація Мартенса.
2. *Практичний кейс: порушення прав відповідно до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та Протоколів до неї.*

ФАКТИ І ОБСТАВИНИ СПРАВИ

1. Пані Зоряна народилась у районі Квітневий держави Сонячна. У 2001 році вона вийшла заміж та переїхала з чоловіком до іншої місцевості держави Сонячна. У районі Квітневий пані Зоряна залишилась власницею декількох земельних ділянок, на яких вона будувала будинки для надання в оренду.

2. У 2010 держава Агресивна з використанням своїх військових сил здійснила інтервенцію на територію Сонячної та допомогла створити квазідержавне формування, яке і надалі підтримувалось збройними силами Агресивної.

3. Через дії військових Агресивної пані Зоряна була позбавлена доступу до своїх земельних ділянок, а відтак і контролю за своєю власністю.

СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ СТАТТІ 8 КОНВЕНЦІЇ

3. До Європейського суду пані Зоряна скаржилась на порушення її права на повагу до житла, оскільки на одній з земельних ділянок, що їй належали, вона планувала побудувати будинок для себе та своєї родини та оселитися в ньому. Пані Зоряна наполягала, що вони з чоловіком вже давно вирішили оселитися у місцевості її дитинства. Через дії військових Агресивної вони не можуть здійснити це рішення/мрію.

СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ СТАТТІ 1 ПЕРШОГО ПРОТОКОЛУ ДО КОНВЕНЦІЇ

5. Також пані Зоряна скаржилась на порушення її права на захист права власності, гарантоване статтею 1 Першого протоколу до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Як Ви вважаєте, чи порушено Агресивною чи квазідержавним формуванням право на повагу до житла у цьому випадку?

Чи відбулось порушення права на захист права власності? Відповідь обґрунтуйте, посилаючись на практику ЄСПЛ.

Сонячна та Агресивна є учасницями Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Варіант 3.

Теоретична частина

- 1. Визначення та особливості дефініції «права людини».*
- 2. «Міжнародне гуманітарне право», «право держав на ведення війни» та «право прав людини»: співвідношення понять.*

Практична частина

1. Скласти схему/мапу: сучасні конфлікти світу.
2. *Практичний кейс: порушення прав відповідно до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та Протоколів до неї.*

ФАКТИ І ОБСТАВИНИ СПРАВИ

1. Пані Сорока народилась у 1962 році та проживає у місті Червоне.
2. В 1998 році на підставі рішення виконавчого органу міста Червоне вона (заявниця) отримала ордер на квартиру, що розташована у нещодавно збудованому житловому будинку в м. Червоному.
3. У той же час заявниці стало відомо про те, що в її квартирі мешкає пан Сидорчук і його родина, що були внутрішньо переміщеними особами (далі – ВПО) з регіону, що перебуває під окупацією Збройних сил держави Вишнева внаслідок конфлікту між державою Яблунева і Вишнева.
4. За словами заявниці, незважаючи на численні вимоги, пан Сидорчук відмовився виселятися з квартири, наголошуючи на тому, що він є ВПО і йому більше немає де жити.
5. Заявниця подала позов до суду з проханням виселити пана Сидорчука та його родину з квартири. Суд задовольнив вимогу заявниці і постановив, що пана Сидорчука та його родину необхідно виселити з квартири. Суд постановив, що заявниця є єдиною законною власницею квартири на підставі ордера на проживання, а тому квартира була незаконним чином захоплена паном Сидорчуком та його родиною.
6. Рішення суду набуло чинності, проте пан Сидорчук та його родина відмовилися виконувати рішення суду і, незважаючи на численні скарги заявниці до різних органів влади, рішення так і не було виконано.

СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ СТАТТІ 1 ПЕРШОГО ПРОТОКОЛУ ДО КОНВЕНЦІЇ

7. Заявниця стверджує, що неможливість користування житлом, що було зайнято ВПО, є порушенням статті 1 Першого протоколу до Конвенції.

Як Ви вважаєте, чи відбулось порушення прав заявниці - пані Сороки на захист права власності. Якщо так, то якою з держав?

Відповідь обґрунтуйте, посилаючись на практику ЄСПЛ.

Обидві держави є учасницями Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Варіант 4.

Теоретична частина

1. *Еволюція прав людини. Покоління прав людини.*
2. *Права людини в умовах воєнних дій та відповідальність держави за порушення норм МГП.*

Практична частина

1. Надайте визначення 5-7 термінів, які використовуються в МГП.
2. *Практичний кейс: порушення прав відповідно до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та Протоколів до неї.*

ФАКТИ І ОБСТАВИНИ СПРАВИ

1. Заявник, пан Нестор, був працівником територіального управління поліції. У 2004 частина території держави була окупована сусідньою державою. Пан Нестор разом з родиною був вимушений переїхати до столиці держави, рятуючись від негативних наслідків окупації.

2. Щодо пана Нестора була здійснена формальна процедура переведення до Центрального управління поліції. У цьому ж році Центральне управління поліції надало пану Нестору котедж для проживання. Цей котедж є службовим житлом для працівників Центрального управління поліції. Разом з паном Нестором у котеджі оселились ще 9 його родичів.

3. У 2005 році у державі було прийнято Закон «Про внутрішньо переміщених осіб», статтею 8 якого передбачався обов'язок держави забезпечувати внутрішньо переміщених осіб тимчасовим житлом.

4. У 2015 році пана Нестора було звільнено з Центрального управління поліції. Йому також було висунуто вимогу звільнити котедж. Пан Нестор оскаржив цю вимогу в національних судах, проте суди погодились із позицією Центрального управління поліції, зокрема через те, що котедж є службовим житлом, відтак, у разі якщо пан Нестор не є працівником поліції, він більше не має права на проживання та користування котеджем. Посилання на те, що пан Нестор разом із родиною є внутрішньо переміщеними особами, положення статті 8 Закону «Про внутрішньо переміщених осіб», а також відсутність іншого житла на контрольованій території не були взяті національними судами до уваги.

СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ СТАТТІ 8 КОНВЕНЦІЇ ТА
ІНШИХ НОРМ

5. Пан Нестор подав заяву до Європейського суду з прав людини. Він скаржився на порушення його права на повагу до житла. Серед іншого пан Нестор наполягав на тому, що 10 років володів котеджем, всі ці роки він належним чином його утримував, здійснював необхідні ремонтні роботи, покращення. Він також посилався міжнародні стандарти захисту прав внутрішньо переміщених осіб та на зобов'язання держави, взяті статтею 8 Закону «Про внутрішньо переміщених осіб». Він підкреслював, що разом з ним у котеджі поселились ще 9 його родичів, які не звертались з додатковими вимогами до держави щодо забезпечення тимчасовим житлом. Спільне ведення домашнього господарства (огородинцтво, садівництво та розведення тварин) допомагали родині забезпечувати себе необхідним без звернення до держави за допомогою.

Як ви вважаєте, чи становить порушення права на повагу до житла виселення пана Нестора з родиною із службового житла?

Відповідь обґрунтуйте, посилаючись на практику ЄСПЛ.

Варіант 5.

Теоретична частина

1. *Права людини і громадянина. Обмеження прав людини.*
2. *Основні засади ведення воєнних дій.*

Практична частина

1. Скласти схему: види збройних конфліктів в МГП.
2. *Практичний кейс: порушення прав відповідно до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та Протоколів до неї.*

ФАКТИ І ОБСТАВИНИ СПРАВИ

1. Пан Веселий народився у районі Травневому держави Райдужна. У 2005 році він одружився та переїхав з дружиною до іншої місцевості держави Райдужна. У районі Травневому пан Веселий залишився власником декількох земельних ділянок, на яких він будував будинки для надання в оренду.

2. У 2014 держава Темна з використанням своїх військових сил здійснила інтервенцію на територію держави Райдужна та допомогла створити квазідержавне формування, яке і надалі підтримувалось збройними силами держави Темна.

3. Через дії військових держави Темна пан Веселий був позбавлений доступу до своїх земельних ділянок, а відтак і контролю за своєю власністю.

СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ СТАТТІ 8 КОНВЕНЦІЇ ТА СТАТТІ 1 ПЕРШОГО ПРОТОКОЛУ ДО КОНВЕНЦІЇ

4. До Європейського суду пан Веселий скаржився на порушення його права на повагу до житла, оскільки на одній з земельних ділянок, що йому належали, він планував побудувати будинок для себе та своєї родини та оселитися в ньому. Пан Веселий наполягав, що вони з дружиною вже давно вирішили оселитися у місцевості його дитинства. Через дії військових держави Темної вони не можуть здійснити це рішення/мрію.

5. Також пан Веселий скаржився на порушення його права на захист права власності, гарантоване статтею 1 Першого протоколу до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Як Ви вважаєте, чи відбулось порушення права на захист права власності, гарантоване статтею 1 Першого протоколу до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод?

Якщо так, то ким? Відповідь обґрунтуйте, посилаючись на практику ЄСПЛ.

Держави Райдужна та Темна є учасницями Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Варіант 6.

Теоретична частина

1. Міжнародні стандарти прав людини та їх вплив на правовий статус особистості і поступальний розвиток права.

2. Право збройних конфліктів: конфлікти та їх класифікація.

Практична частина

1. Скласти схему/таблицю базових принципів МГП (військова необхідність, гуманність, рівноправність сторін, відсутності взаємності тощо).

2. *Практичний кейс: порушення прав відповідно до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та Протоколів до неї.*

ФАКТИ І ОБСТАВИНИ СПРАВИ

1. Починаючи з 2016 триває збройний конфлікт на території держави Океанія. Органами державної влади втрачено контроль над

частиною території. Ця частина території ефективно контролюється збройними силами держави Дубова.

2. Пан Петренко Володимир, громадянин держави Океанія, народився в 1992 році й мешкає в м. Ясино.

3. Він стверджує, що є законним власником земельної ділянки (державний акт на право власності №1071), яка знаходиться в селі Морському, на території непідконтрольній державі Океанія. Він також зауважив, що володіє двоповерховим будинком, побудованим на вищезазначеній ділянці. Пан Петренко заявляє, що згаданий будинок був оснащений та обставлений і регулярно використовувався ним та його родиною у вихідні. У літній час родина у цьому будинку мешкала майже постійно.

4. Пан Петренко Володимир зауважив, що з липня 2016 року збройний конфлікт та безпосередньо наявність збройних сил держави Дубова, унеможливили доступ до його власності, тобто володіння й користування нею, а також її подальше облаштування. Крім того, пан Петренко Володимир стверджує, що існують докази того, що його будинок лишається в розпорядженні військових формувань держави Дубова.

СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ СТАТТІ 8 КОНВЕНЦІЇ

5. Заявник у своїй заяві скаржився на втручання в право на повагу до його житла, що порушує положення статті 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

6. Заявник зазначив, що оскаржуваний будинок був його житлом і що одного дня він збирався там оселитися на постійній основі. Він зауважив, що він, його дружина та діти використовували цей будинок постійно, не лише як дачний будинок або місце для відпочинку, а як звичайне житло. Заявник звернув увагу на те, що через близькість дому до Ясино, він особисто вважав його житлом і приїжджав туди, щоб побути в затишку і обдумати ділові питання. Крім того, він зазначив, що його родина постійно використовувала будинок, коли запрошувала в гості родичів та друзів, а також іноземних і місцевих ділових партнерів. Він зауважив, що цей будинок в Морському був справжнім житлом у будь-якому розумінні цього слова.

7. Нарешті, заявник відзначив, що його житло контролюється та використовується представниками збройних сил держави Дубової. Таким чином, він зазначив, що постійна неможливість дістатися до житла та

скористатися житлом через те, що будинок використовується збройними силами Дубової, представляє собою триваюче порушення його права на повагу до житла.

СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ СТАТТІ 1 ПЕРШОГО ПРОТОКОЛУ ДО КОНВЕНЦІЇ

8. Заявник стверджує, що триваюча заборона доступу до його власності на сході держави Калинової і, як результат, втрата контролю над нею, є порушенням статті 1 Першого протоколу до Конвенції.

Як Ви вважаєте, чи відбулось порушення прав пана Гриценка на повагу до житла та права на захист власності. Якщо так, то якою з держав? Відповідь обґрунтуйте, посилаючись на практику ЄСПЛ.

Обидві держави є учасницями Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Варіант 7.

Теоретична частина

- 1. Європейські стандарти прав людини та їх вплив на правовий статус особистості і поступальний розвиток права.*
- 2. Міжнародно-правова регламентація збройних конфліктів.*

Практична частина

1. Надайте визначення «збройний конфлікт» в МГП.
2. *Практичний кейс: порушення прав відповідно до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та Протоколів до неї.*

ФАКТИ І ОБСТАВИНИ СПРАВИ

1. Пані Зоряна народилась у районі Квітневий держави Сонячна. У 2001 році вона вийшла заміж та переїхала з чоловіком до іншої місцевості держави Сонячна. У районі Квітневий пані Зоряна залишилась власницею декількох земельних ділянок, на яких вона будувала будинки для надання в оренду.

2. У 2010 держава Агресивна з використанням своїх військових сил здійснила інтервенцію на територію Сонячної та допомогла створити квазідержавне формування, яке і надалі підтримувалось збройними силами Агресивної.

3. Через дії військових Агресивної пані Зоряна була позбавлена доступу до своїх земельних ділянок, а відтак і контролю за своєю власністю.

СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ СТАТТІ 8 КОНВЕНЦІЇ

3. До Європейського суду пані Зоряна скаржилась на порушення її права на повагу до житла, оскільки на одній з земельних ділянок, що їй належали, вона планувала побудувати будинок для себе та своєї родини та оселитися в ньому. Пані Зоряна наполягала, що вони з чоловіком вже давно вирішили оселитися у місцевості її дитинства. Через дії військових Агресивної вони не можуть здійснити це рішення/мрію.

СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ СТАТТІ 1 ПЕРШОГО ПРОТОКОЛУ ДО КОНВЕНЦІЇ

5. Також пані Зоряна скаржилась на порушення її права на захист права власності, гарантоване статтею 1 Першого протоколу до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Як Ви вважаєте, чи порушено Агресивною чи квазідержавним формуванням право на повагу до житла у цьому випадку?

Чи відбулось порушення права на захист права власності? Відповідь обґрунтуйте, посилаючись на практику ЄСПЛ.

Сонячна та Агресивна є учасницями Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Варіант 8.

Теоретична частина

1. Міжнародне право прав людини як одна з найважливіших галузей міжнародного права.

2. Кваліфікація конфлікту: види та значення для застосування міжнародного гуманітарного права.

Практична частина

1. Скласти таблицю: правові наслідки щодо застосування різних норм МГП залежно від виду збройного конфлікту.

2. *Практичний кейс: порушення прав відповідно до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та Протоколів до неї.*

ФАКТИ І ОБСТАВИНИ СПРАВИ

1. Пані Сорока народилась у 1962 році та проживає у місті Червоне.

2. В 1998 році на підставі рішення виконавчого органу міста Червоне вона (заявниця) отримала ордер на квартиру, що розташована у нещодавно збудованому житловому будинку в м. Червоному.

3. У той же час заявниці стало відомо про те, що в її квартирі мешкає пан Сидорчук і його родина, що були внутрішньо переміщеними

особами (далі – ВПО) з регіону, що перебуває під окупацією Збройних сил держави Вишнева внаслідок конфлікту між державою Яблунева і Вишнева.

4. За словами заявниці, незважаючи на численні вимоги, пан Сидорчук відмовився виселятися з квартири, наголошуючи на тому, що він є ВПО і йому більше немає де жити.

5. Заявниця подала позов до суду з проханням виселити пана Сидорчука та його родину з квартири. Суд задовольнив вимогу заявниці і постановив, що пана Сидорчука та його родину необхідно виселити з квартири. Суд постановив, що заявниця є єдиною законною власницею квартири на підставі ордеру на проживання, а тому квартира була незаконним чином захоплена паном Сидорчуком та його родиною.

6. Рішення суду набуло чинності, проте пан Сидорчук та його родина відмовилися виконувати рішення суду і, незважаючи на численні скарги заявниці до різних органів влади, рішення так і не було виконано.

СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ СТАТТІ 1 ПЕРШОГО ПРОТОКОЛУ ДО КОНВЕНЦІЇ

7. Заявниця стверджує, що неможливість користування житлом, що було зайнято ВПО, є порушенням статті 1 Першого протоколу до Конвенції.

Як Ви вважаєте, чи відбулось порушення прав заявниці - пані Сороки на захист права власності. Якщо так, то якою з держав?

Відповідь обґрунтуйте, посилаючись на практику ЄСПЛ.

Обидві держави є учасницями Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Варіант 9.

Теоретична частина

1. Універсальні та регіональні механізми захисту прав людини.
2. «Гібридні війни» або «гібридні конфлікти»: аналіз понять.

Практична частина

1. Підготувати есе на тему: кваліфікація збройного конфлікту на території України.
2. *Практичний кейс: порушення прав відповідно до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та Протоколів до неї.*

ФАКТИ І ОБСТАВИНИ СПРАВИ

1. Заявник, пан Нестор, був працівником територіального управління поліції. У 2004 частина території держави була окупована

сусідньою державою. Пан Нестор разом з родиною був вимушений переїхати до столиці держави, рятуючись від негативних наслідків окупації.

2. Щодо пана Нестора була здійснена формальна процедура переведення до Центрального управління поліції. У цьому ж році Центральне управління поліції надало пану Нестору котедж для проживання. Цей котедж є службовим житлом для працівників Центрального управління поліції. Разом з паном Нестором у котеджі оселились ще 9 його родичів.

3. У 2005 році у державі було прийнято Закон «Про внутрішньо переміщених осіб», статтею 8 якого передбачався обов'язок держави забезпечувати внутрішньо переміщених осіб тимчасовим житлом.

4. У 2015 році пана Нестора було звільнено з Центрального управління поліції. Йому також було висунуто вимогу звільнити котедж. Пан Нестор оскаржив цю вимогу в національних судах, проте суди погодились із позицією Центрального управління поліції, зокрема через те, що котедж є службовим житлом, відтак, у разі якщо пан Нестор не є працівником поліції, він більше не має права на проживання та користування котеджем. Посилання на те, що пан Нестор разом із родиною є внутрішньо переміщеними особами, положення статті 8 Закону «Про внутрішньо переміщених осіб», а також відсутність іншого житла на контрольованій території не були взяті національними судами до уваги.

СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ СТАТТІ 8 КОНВЕНЦІЇ ТА ІНШИХ НОРМ

5. Пан Нестор подав заяву до Європейського суду з прав людини. Він скаржився на порушення його права на повагу до житла. Серед іншого пан Нестор наполягав на тому, що 10 років володів котеджем, всі ці роки він належним чином його утримував, здійснював необхідні ремонтні роботи, покращення. Він також посилався міжнародні стандарти захисту прав внутрішньо переміщених осіб та на зобов'язання держави, взяті статтею 8 Закону «Про внутрішньо переміщених осіб». Він підкреслював, що разом з ним у котеджі поселились ще 9 його родичів, які не звертались з додатковими вимогами до держави щодо забезпечення тимчасовим житлом. Спільне ведення домашнього господарства (огородництво, садівництво та розведення тварин) допомагали родині забезпечувати себе необхідним без звернення до держави за допомогою.

*Як ви вважаєте, чи становить порушення права на повагу до житла виселення пана Нестора з родиною із службового житла?
Відповідь обґрунтуйте, посилаючись на практику ЄСПЛ.*

Варіант 10.

Теоретична частина

- 1. Сутність і зміст міжнародного гуманітарного права у сучасному міжнародному праві.*
- 2. Застосування міжнародного гуманітарного права до гібридних збройних конфліктів: актуальні аспекти.*

Практична частина

1. Скласти схему: критерії окупації, початок та завершення окупації.
2. *Практичний кейс: порушення прав відповідно до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та Протоколів до неї.*

ФАКТИ І ОБСТАВИНИ СПРАВИ

1. Пан Веселий народився у районі Травневого держави Райдужна. У 2005 році він одружився та переїхав з дружиною до іншої місцевості держави Райдужна. У районі Травневого пан Веселий залишився власником декількох земельних ділянок, на яких він будував будинки для надання в оренду.

2. У 2014 держава Темна з використанням своїх військових сил здійснила інтервенцію на територію держави Райдужна та допомогла створити квазідержавне формування, яке і надалі підтримувалось збройними силами держави Темна.

3. Через дії військових держави Темна пан Веселий був позбавлений доступу до своїх земельних ділянок, а відтак і контролю за своєю власністю.

СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ СТАТТІ 8 КОНВЕНЦІЇ ТА СТАТТІ 1 ПЕРШОГО ПРОТОКОЛУ ДО КОНВЕНЦІЇ

4. До Європейського суду пан Веселий скаржився на порушення його права на повагу до житла, оскільки на одній з земельних ділянок, що йому належали, він планував побудувати будинок для себе та своєї родини та оселитися в ньому. Пан Веселий наполягав, що вони з дружиною вже давно вирішили оселитися у місцевості його дитинства. Через дії військових держави Темної вони не можуть здійснити це рішення/мрію.

5. Також пан Веселий скаржився на порушення його права на захист права власності, гарантоване статтею 1 Першого протоколу до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Як Ви вважаєте, чи відбулось порушення права на захист права власності, гарантоване статтею 1 Першого протоколу до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод?

Якщо так, то ким? Відповідь обґрунтуйте, посилаючись на практику ЄСПЛ.

Держави Райдужна та Темна є учасницями Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Варіант 11.

Теоретична частина

1. *Правовий статус окремих категорій осіб у міжнародному гуманітарному праві.*

2. *Застосування положень Женевських конвенцій 1949 року та Гаазьких конвенцій до порушень прав людини, які мають місце на окупованому Донбасі.*

Практична частина

1. Скласти схему: критерії здійснення ефективного контролю.
2. *Практичний кейс: порушення прав відповідно до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та Протоколів до неї.*

ФАКТИ І ОБСТАВИНИ СПРАВИ

1. Пані Зоряна народилась у районі Квітневий держави Сонячна. У 2001 році вона вийшла заміж та переїхала з чоловіком до іншої місцевості держави Сонячна. У районі Квітневий пані Зоряна залишилась власницею декількох земельних ділянок, на яких вона будувала будинки для надання в оренду.

2. У 2010 держава Агресивна з використанням своїх військових сил здійснила інтервенцію на територію Сонячної та допомогла створити квазідержавне формування, яке і надалі підтримувалось збройними силами Агресивної.

3. Через дії військових Агресивної пані Зоряна була позбавлена доступу до своїх земельних ділянок, а відтак і контролю за своєю власністю.

СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ СТАТТІ 8 КОНВЕНЦІЇ

3. До Європейського суду пані Зоряна скаржилась на порушення її права на повагу до житла, оскільки на одній з земельних ділянок, що їй належали, вона планувала побудувати будинок для себе та своєї родини та оселитися в ньому. Пані Зоряна наполягала, що вони з чоловіком вже давно вирішили оселитися у місцевості її дитинства. Через дії військових Агресивної вони не можуть здійснити це рішення/мрію.

СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ СТАТТІ 1 ПЕРШОГО ПРОТОКОЛУ ДО КОНВЕНЦІЇ

5. Також пані Зоряна скаржилась на порушення її права на захист права власності, гарантоване статтею 1 Першого протоколу до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Як Ви вважаєте, чи порушено Агресивною чи квазідержавним формуванням право на повагу до житла у цьому випадку?

Чи відбулось порушення права на захист права власності? Відповідь обґрунтуйте, посилаючись на практику ЄСПЛ.

Сонячна та Агресивна є учасницями Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Варіант 12.

Теоретична частина

1. *Механізми забезпечення захисту прав та свобод людини.*
2. *Правова регламентація стадій і окремих режимів ведення війни.*

Практична частина

1. Скласти схему: основні обов'язки держави-окупанта.
2. *Практичний кейс: порушення прав відповідно до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та Протоколів до неї.*

ФАКТИ І ОБСТАВИНИ СПРАВИ

1. Починаючи з 2016 триває збройний конфлікт на територій держави Океанія. Органами державної влади втрачено контроль над частиною території. Ця частина території ефективно контролюється збройними силами держави Дубова.

2. Пан Петренко Володимир, громадянин держави Океанія, народився в 1992 році й мешкає в м. Ясино.

3. Він стверджує, що є законним власником земельної ділянки (державний акт на право власності №1071), яка знаходиться в селі Морському, на території непідконтрольній державі Океанія. Він також зауважив, що володіє двоповерховим будинком, побудованим на

вищезазначеній ділянці. Пан Петренко заявляє, що згаданий будинок був оснащений та обставлений і регулярно використовувався ним та його родиною у вихідні. У літній час родина у цьому будинку мешкала майже постійно.

4. Пан Петренко Володимир зауважив, що з липня 2016 року збройний конфлікт та безпосередньо наявність збройних сил держави Дубова, унеможливили доступ до його власності, тобто володіння й користування нею, а також її подальше облаштування. Крім того, пан Петренко Володимир стверджує, що існують докази того, що його будинок лишається в розпорядженні військових формувань держави Дубова.

СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ СТАТТІ 8 КОНВЕНЦІЇ

5. Заявник у своїй заяві скаржився на втручання в право на повагу до його житла, що порушує положення статті 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

6. Заявник зазначив, що оскаржуваний будинок був його житлом і що одного дня він збирався там оселитися на постійній основі. Він зауважив, що він, його дружина та діти використовували цей будинок постійно, не лише як дачний будинок або місце для відпочинку, а як звичайне житло. Заявник звернув увагу на те, що через близькість дому до Ясино, він особисто вважав його житлом і приїжджав туди, щоб побути в затишку і обдумати ділові питання. Крім того, він зазначив, що його родина постійно використовувала будинок, коли запрошувала в гості родичів та друзів, а також іноземних і місцевих ділових партнерів. Він зауважив, що цей будинок в Морському був справжнім житлом у будь-якому розумінні цього слова.

7. Нарешті, заявник відзначив, що його житло контролюється та використовується представниками збройних сил держави Дубової. Таким чином, він зазначив, що постійна неможливість дістатися до житла та скористатися житлом через те, що будинок використовується збройними силами Дубової, представляє собою триваюче порушення його права на повагу до житла.

СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ СТАТТІ 1 ПЕРШОГО ПРОТОКОЛУ ДО КОНВЕНЦІЇ

8. Заявник стверджує, що триваюча заборона доступу до його власності на сході держави Калинової і, як результат, втрата контролю над нею, є порушенням статті 1 Першого протоколу до Конвенції.

Як Ви вважаєте, чи відбулось порушення прав пана Гриценка на повагу до житла та права на захист власності. Якщо так, то якою з держав? Відповідь обґрунтуйте, посилаючись на практику ЄСПЛ.

Обидві держави є учасницями Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Варіант 13.

Теоретична частина

- 1. Міжнародно-правовий захист жертв збройних конфліктів.*
- 2. Початок війни і її правові наслідки.*

Практична частина

1. Підготувати есе-міркування на тему: можливість застосування міжнародного права прав людини (МППЛ) під час окупації, зв'язок з МПП.

2. *Практичний кейс: порушення прав відповідно до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та Протоколів до неї.*

ФАКТИ І ОБСТАВИНИ СПРАВИ

- Пані Сорока народилась у 1962 році та проживає у місті Червоне.
- В 1998 році на підставі рішення виконавчого органу міста Червоне вона (заявниця) отримала ордер на квартиру, що розташована у нещодавно збудованому житловому будинку в м. Червоному.
- У той же час заявниці стало відомо про те, що в її квартирі мешкає пан Сидорчук і його родина, що були внутрішньо переміщеними особами (далі – ВПО) з регіону, що перебуває під окупацією Збройних сил держави Вишнева внаслідок конфлікту між державою Яблунева і Вишнева.
- За словами заявниці, незважаючи на численні вимоги, пан Сидорчук відмовився виселятися з квартири, наголошуючи на тому, що він є ВПО і йому більше немає де жити.
- Заявниця подала позов до суду з проханням виселити пана Сидорчука та його родину з квартири. Суд задовольнив вимогу заявниці і постановив, що пана Сидорчука та його родину необхідно виселити з квартири. Суд постановив, що заявниця є єдиною законною власницею квартири на підставі ордера на проживання, а тому квартира була незаконним чином захоплена паном Сидорчуком та його родиною.
- Рішення суду набуло чинності, проте пан Сидорчук та його родина відмовилися виконувати рішення суду і, незважаючи на численні

скарги заявниці до різних органів влади, рішення так і не було виконано.

СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ СТАТТІ 1 ПЕРШОГО ПРОТОКОЛУ ДО КОНВЕНЦІЇ

7. Заявниця стверджує, що неможливість користування житлом, що було зайнято ВПО, є порушенням статті 1 Першого протоколу до Конвенції.

Як Ви вважаєте, чи відбулось порушення прав заявниці - пані Сороки на захист права власності. Якщо так, то якою з держав?

Відповідь обґрунтуйте, посилаючись на практику ЄСПЛ.

Обидві держави є учасницями Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Варіант 14.

Теоретична частина

1. Відповідальність за порушення прав людини в умовах збройних конфліктів.

2. Засоби і методи ведення війни.

Практична частина

1. Надайте визначення 5-7 термінів, які використовуються в МГП.

2. *Практичний кейс: порушення прав відповідно до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та Протоколів до неї.*

ФАКТИ І ОБСТАВИНИ СПРАВИ

1. Заявник, пан Нестор, був працівником територіального управління поліції. У 2004 частина території держави була окупована сусідньою державою. Пан Нестор разом з родиною був вимушений переїхати до столиці держави, рятуючись від негативних наслідків окупації.

2. Щодо пана Нестора була здійснена формальна процедура переведення до Центрального управління поліції. У цьому ж році Центральне управління поліції надало пану Нестору котедж для проживання. Цей котедж є службовим житлом для працівників Центрального управління поліції. Разом з паном Нестором у котеджі оселились ще 9 його родичів.

3. У 2005 році у державі було прийнято Закон «Про внутрішньо переміщених осіб», статтею 8 якого передбачався обов'язок держави забезпечувати внутрішньо переміщених осіб тимчасовим житлом.

4. У 2015 році пана Нестора було звільнено з Центрального управління поліції. Йому також було висунуто вимогу звільнити котедж.

Пан Нестор оскаржив цю вимогу в національних судах, проте суди погодились із позицією Центрального управління поліції, зокрема через те, що котедж є службовим житлом, відтак, у разі якщо пан Нестор не є працівником поліції, він більше не має права на проживання та користування котеджем. Посилання на те, що пан Нестор разом із родиною є внутрішньо переміщеними особами, положення статті 8 Закону «Про внутрішньо переміщених осіб», а також відсутність іншого житла на контрольованій території не були взяті національними судами до уваги.

СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ СТАТТІ 8 КОНВЕНЦІЇ ТА ІНШИХ НОРМ

5. Пан Нестор подав заяву до Європейського суду з прав людини. Він скаржився на порушення його права на повагу до житла. Серед іншого пан Нестор наполягав на тому, що 10 років володів котеджем, всі ці роки він належним чином його утримував, здійснював необхідні ремонтні роботи, покращення. Він також посилався міжнародні стандарти захисту прав внутрішньо переміщених осіб та на зобов'язання держави, взяті статтею 8 Закону «Про внутрішньо переміщених осіб». Він підкреслював, що разом з ним у котеджі поселились ще 9 його родичів, які не звертались з додатковими вимогами до держави щодо забезпечення тимчасовим житлом. Спільне ведення домашнього господарства (огородинство, садівництво та розведення тварин) допомагали родині забезпечувати себе необхідним без звернення до держави за допомогою.

Як ви вважаєте, чи становить порушення права на повагу до житла виселення пана Нестора з родиною із службового житла?

Відповідь обґрунтуйте, посилаючись на практику ЄСПЛ.

Варіант 15.

Теоретична частина

1. Імплементация норм міжнародного гуманітарного права в національне законодавство.

2. Закінчення війни і міжнародно-правові наслідки.

Практична частина

1. Скласти таблицю: поняття воєнного злочину та види.

2. Практичний кейс: порушення прав відповідно до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та Протоколів до неї.

ФАКТИ І ОБСТАВИНИ СПРАВИ

1. Пан Веселий народився у районі Травневому держави Райдужна. У 2005 році він одружився та переїхав з дружиною до іншої місцевості держави Райдужна. У районі Травневому пан Веселий залишився власником декількох земельних ділянок, на яких він будував будинки для надання в оренду.

2. У 2014 держава Темна з використанням своїх військових сил здійснила інтервенцію на територію держави Райдужна та допомогла створити квазідержавне формування, яке і надалі підтримувалось збройними силами держави Темна.

3. Через дії військових держави Темна пан Веселий був позбавлений доступу до своїх земельних ділянок, а відтак і контролю за своєю власністю.

СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ СТАТТІ 8 КОНВЕНЦІЇ ТА СТАТТІ 1 ПЕРШОГО ПРОТОКОЛУ ДО КОНВЕНЦІЇ

4. До Європейського суду пан Веселий скаржився на порушення його права на повагу до житла, оскільки на одній з земельних ділянок, що йому належали, він планував побудувати будинок для себе та своєї родини та оселитися в ньому. Пан Веселий наполягав, що вони з дружиною вже давно вирішили оселитися у місцевості його дитинства. Через дії військових держави Темної вони не можуть здійснити це рішення/мрію.

5. Також пан Веселий скаржився на порушення його права на захист права власності, гарантоване статтею 1 Першого протоколу до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Як Ви вважаєте, чи відбулось порушення права на захист права власності, гарантоване статтею 1 Першого протоколу до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод?

Якщо так, то ким? Відповідь обґрунтуйте, посилаючись на практику ЄСПЛ.

Держави Райдужна та Темна є учасницями Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Варіант 16.

Теоретична частина

1. Зобов'язання України за міжнародним гуманітарним правом.
2. Відповідальність за порушення прав людини і міжнародного гуманітарного права в умовах гібридної війни.

Практична частина

1. Скласти схему/таблицю: спільність та відмінність МППЛ та МПП.

2. *Практичний кейс: порушення прав відповідно до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та Протоколів до неї.*

ФАКТИ І ОБСТАВИНИ СПРАВИ

1. Починаючи з 2016 триває збройний конфлікт на території держави Океанія. Органами державної влади втрачено контроль над частиною території. Ця частина території ефективно контролюється збройними силами держави Дубова.

2. Пан Петренко Володимир, громадянин держави Океанія, народився в 1992 році й мешкає в м. Ясино.

3. Він стверджує, що є законним власником земельної ділянки (державний акт на право власності №1071), яка знаходиться в селі Морському, на території непідконтрольній державі Океанія. Він також зауважив, що володіє двоповерховим будинком, побудованим на вищезазначеній ділянці. Пан Петренко заявляє, що згаданий будинок був оснащений та обставлений і регулярно використовувався ним та його родиною у вихідні. У літній час родина у цьому будинку мешкала майже постійно.

4. Пан Петренко Володимир зауважив, що з липня 2016 року збройний конфлікт та безпосередньо наявність збройних сил держави Дубова, унеможливили доступ до його власності, тобто володіння й користування нею, а також її подальше облаштування. Крім того, пан Петренко Володимир стверджує, що існують докази того, що його будинок лишається в розпорядженні військових формувань держави Дубова.

СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ СТАТТІ 8 КОНВЕНЦІЇ

5. Заявник у своїй заяві скаржився на втручання в право на повагу до його житла, що порушує положення статті 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

6. Заявник зазначив, що оскаржуваний будинок був його житлом і що одного дня він збирався там оселитися на постійній основі. Він зауважив, що він, його дружина та діти використовували цей будинок постійно, не лише як дачний будинок або місце для відпочинку, а як звичайне житло. Заявник звернув увагу на те, що через близькість дому до Ясино, він особисто вважав його житлом і приїжджав туди, щоб

побути в затишку і обдумати ділові питання. Крім того, він зазначив, що його родина постійно використовувала будинок, коли запрошувала в гості родичів та друзів, а також іноземних і місцевих ділових партнерів. Він зауважив, що цей будинок в Морському був справжнім житлом у будь-якому розумінні цього слова.

7. Нарешті, заявник відзначив, що його житло контролюється та використовується представниками збройних сил держави Дубової. Таким чином, він зазначив, що постійна неможливість дістатися до житла та скористатися житлом через те, що будинок використовується збройними силами Дубової, представляє собою триваюче порушення його права на повагу до житла.

СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ СТАТТІ 1 ПЕРШОГО ПРОТОКОЛУ ДО КОНВЕНЦІЇ

8. Заявник стверджує, що триваюча заборона доступу до його власності на сході держави Калинової і, як результат, втрата контролю над нею, є порушенням статті 1 Першого протоколу до Конвенції.

Як Ви вважаєте, чи відбулось порушення прав пана Гриценка на повагу до житла та права на захист власності. Якщо так, то якою з держав? Відповідь обґрунтуйте, посилаючись на практику ЄСПЛ.

Обидві держави є учасницями Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Додаток А

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені
ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра публічного та приватного права

КОНТРОЛЬНА РОБОТА
з дисципліни «Захист прав людини в період збройних конфліктів»
варіант № _

ВИКОНАВ:

Студент (ка) ___ курсу групи
освітнього ступеня
спеціальності 081 «Право»

ПП

ПЕРЕВІРИВ:

Викладач _____

ПП, посада

Результат перевірки:

м. Київ, рік

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до виконання контрольних робіт з дисципліни
«Захист прав людини в період збройних конфліктів»
(для студентів 1 курсу заочної форми навчання
ОС магістр спеціальності 081 «Право»)
(Електронне видання)

Укладачі:
Юлія Юріївна ІВЧУК
Любов Вячеславна КОТОВА
Борис Григорович РОЗОВСЬКИЙ
Олена Сергіївна АРСЕНТЬЄВА
Костянтин Валерійович КАРАМАН

Редактор
Техн. редактор   О.В. Маслош
Оригінал-макет   О.В. Маслош

Підписано до друку _____
Формат 60x84^{1/16}. Папір типограф. Гарнітура Times.
Друк офсетний. Умов. друк. арк. №. Облік. вид. арк. _____.
Тираж ___ екз. Вид. № _____. Замов. № _____. Ціна договірна.

Видавництво Східноукраїнського національного університету
імені Володимира Даля

Адреса видавництва: вул. Іоанна Павла II, 17
Тел.+38(050)218 04 78, факс (06452) 4 03 42
e-mail:
vidavnictvoSNU.ua@gmail.com